

HET MOCKINGBIRD FAMILY MODEL

GERA TER MEULEN

KennisBureau ter Meulen

Voor pleegzorg en adoptie

MOCKINGBIRD FAMILY MODEL

Waarom behoefte aan het MFM?

Wat houdt het MFM in?

Werkende factoren en evaluaties

Implementatie MFM

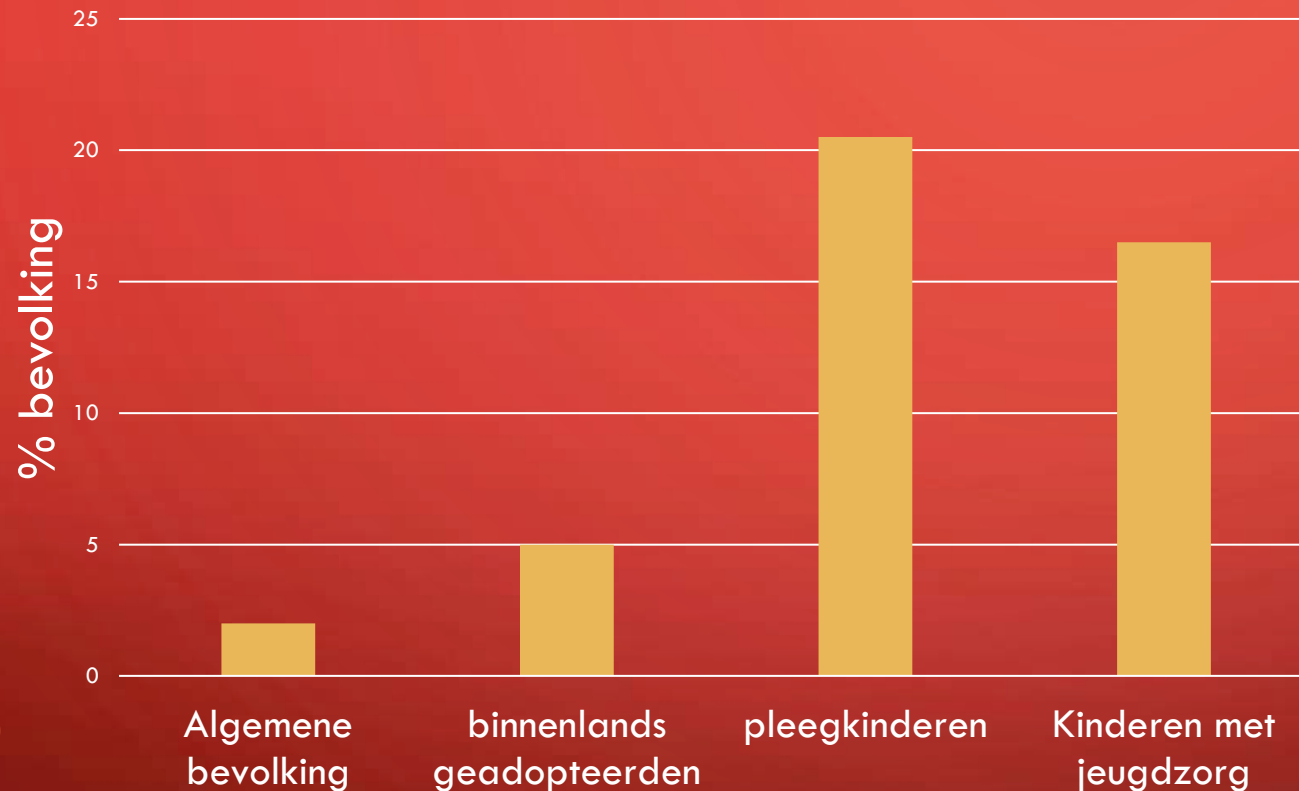
GROTE VERSCHILLEN UITKOMSTEN ADOPTIE EN PLEEGZORG

- Sinds 2007 stelselmatig wetenschappelijke publicaties bijgehouden relevant voor adoptie en pleegzorg.
- Adoptie: Indrukwekkend en snel herstel op de meeste terreinen
- Pleegzorg: Zorgelijk

LANGE TERMIJN UITKOMSTEN VOOR PLEEGKINDEREN ZORGELIJK

Ontvangen bijstand alle 28-35-jarigen in
Zweden in 2008 (%)

Ook bij
arbeidsongeschiktheidsuitkeringen
middelengebruik, ernstige criminaliteit en
werkloosheid scoren pleegkinderen en
kinderen met jeugdzorg thuis veel hoger

Naar presentatie Hjern ICAR 4.

Zie ook Berlin M., B. Vinnerljung and A.Hjern 2011. *School performance in primary school and psychosocial problems in Young adulthood among care leavers from long term foster care. Children and Youth Services Review 33.*

3 GROTE ONDERZOEKEN IN DE UK NAAR WAT HET VERSCHIL MAAKT WAARDOOR DE RESULTATEN BIJ ADOPTIE ZOVEEL BETER ZIJN DAN BIJ PLEEGZORG

'PATHWAYS AND OUTCOMES FOR FOSTERED AND ADOPTED YOUTH'

Geen significante verschillen in

- Resultaten bij leeftijd uithuisplaatsing
- Mishandeling: rond $\frac{3}{4}$ ernstig mishandeld
- Genetische achtergrond

Uitkomsten van kinderen in langdurige, stabiele pleegzorgplaatsingen waren wel vergelijkbaar met geadopteerde kinderen

Het verschil zit in de stabiliteit van plaatsingen

Nina Biehal, ICAR6 2018

OVERPLAATSINGEN ZIJN BEWEZEN SLECHT VOOR KINDEREN

- Toename hechtingsproblematiek
- Toename gedragsproblematiek
- Meer risico op opnieuw een overplaatsing
- Minder kans op een goede opleiding

"Ik weet niet waar ik mijn volgende verjaardag vier"

STABILITEIT IN PLEEGZORG LAAT NOG VEEL TE WENSEN OVER

Hoewel speerpunt: in Nederland en in België gemiddeld 29% breakdown bij kinderen in een periode van 6 jaar (ongewenst, ongepland afbreken van plaatsingen (Vanderfaeillie et al 2018))

VAN STABILITEIT NAAR PERMANENTIE: RELATIONEEL

- Onvoorwaardelijkheid – “Jij hoort onvoorwaardelijk bij mij en ik bij jou”
- Dit kan leiden tot grotere emotionele stabiliteit
- Wil niet zeggen dat oorspronkelijke ouders aan de kant worden gezet
- En dat het niet heel veel kan vragen van het pleeggezin

Pleegouders en het pleeggezin zijn het werktuig

PLEEGOUDER ZIJN IS BEST INGEWIKKELD

- Pleegkind niet voor niets uit huis geplaatst (trauma, gedragsproblemen, verloren vertrouwen, verlies)
- Biologische familie hoort bij het kind
- Organisatie eromheen
- Deskundigheid en professionele hulp
- Voor meeste mensen uit omgeving onbekend
- Invloed op eigen gezin en sociale omgeving
- Veel pleegouders lijden aan stress a.g.v. problematiek en organisaties en dit vermindert hun pleegouderkwaliteiten

FACTSHEET 2011 'WAAROM DOEN VLAAMSE PLEEGOUDERS (NIET MEER) AAN PLEEGZORG?'

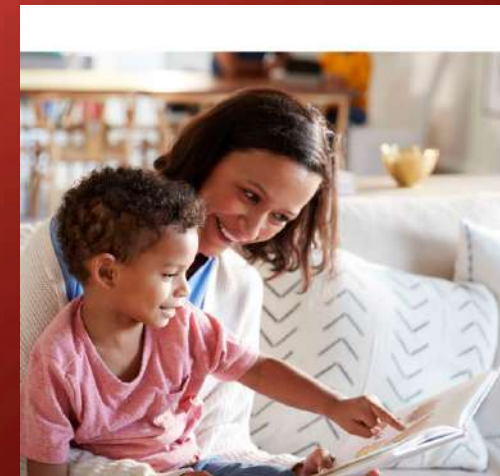
Over het algemeen denkt ongeveer 22% van de pleegzorgers aan stoppen met pleegzorg in de komende drie jaar.

Belangrijkste redenen om te stoppen:

- *Te zware opvoeding of zorg*
- *Geen inspraak in belangrijke beslissingen*
- *Slechte samenwerking met professionele diensten*
- *Geen contact na vertrek pleegkind*

TEVEEL PLEEGOUDERS STOPPEN ONGEWENST, NL CIJFERS 2019

- In 2019 stopte 14% van de pleegouders (*Factsheet Pleegzorg*). Jaarlijks stoppen ongeveer evenveel pleegouders als dat erbij komen.
- 52% van hen is gestopt vanwege voor hen ongewenste omstandigheden (onderzoek 'Waarom stoppen pleegouders?')
 - *Problemen met het zorgsysteem (gebrek aan ondersteuning, moeizame samenwerking, etc)*
 - *Zware impact op hun gezin*
 - *Problematiek pleegkind*
 - *Moeizame relatie met ouders pleegkind*

Waarom stoppen pleegouders?

Onderzoek naar omstandigheden, begeleiding en hoe pleegouders behouden kunnen worden.

Een innovatieve manier om pleegzorg te organiseren met als doel de

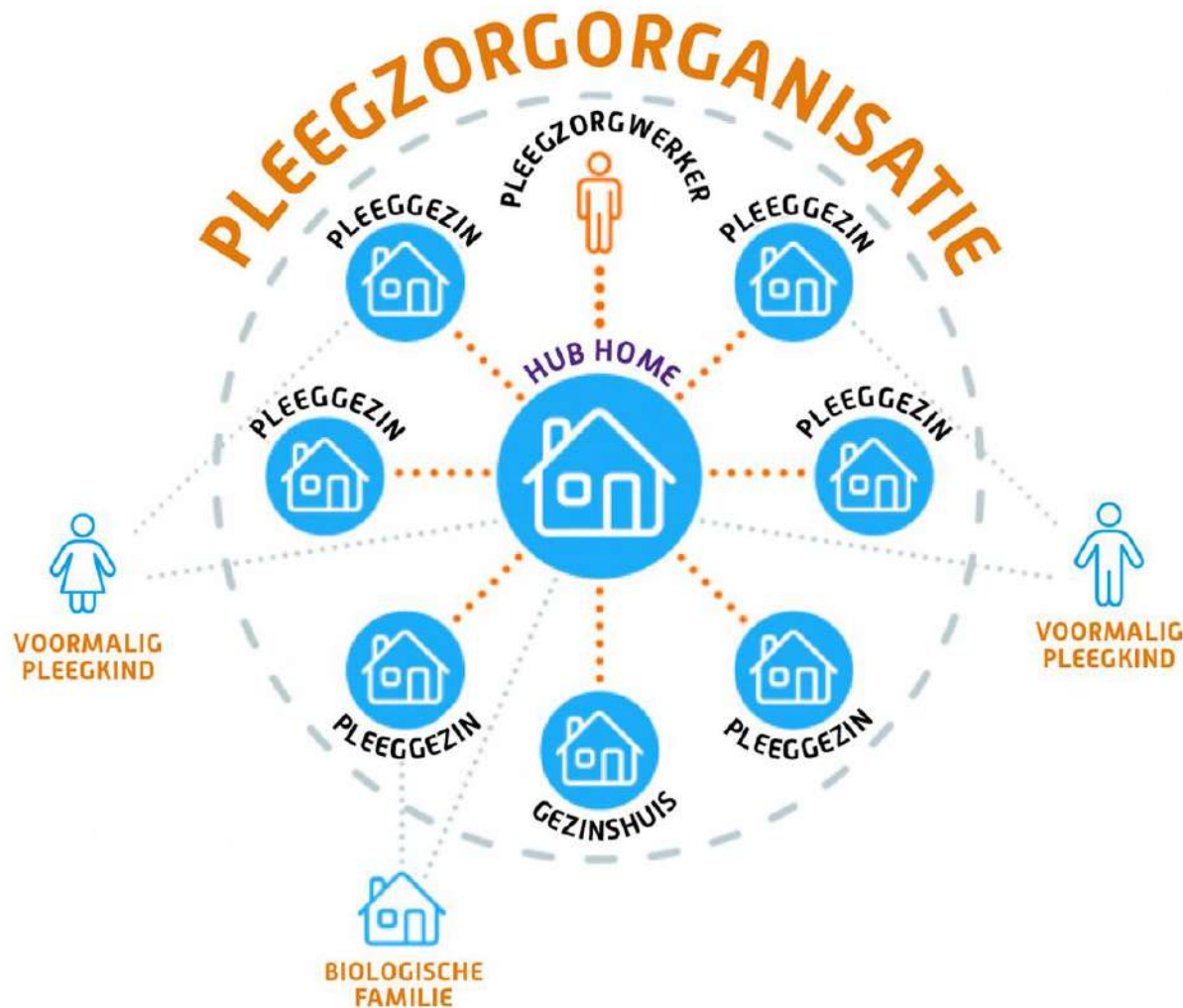

VEILIGHEID, STABILITEIT EN PERMANENTIE

van pleegkinderen en pleegjongeren te verbeteren via
de ondersteuning van pleeggezinnen.

- Een gelicenceerd model van de Mockingbird Society in de VS, sinds 2000
- Sinds 2015 in de UK met monitoring resultaten
- Ook opgezet in Ierland, Schotland, Australië, Nieuw-Zeeland, Canada, Japan, en nu ook in Nederland
- Niet allemaal losse interventies, maar een flexibel, geïntegreerd model.

HET MOCKINGBIRD: FIDELITIES

- Een netwerk (constellatie) van 6-10 pleeggezinnen met een ervaren pleegouder als 'hub home'.
- Continue beschikbaarheid en steun van 'hub home ouder'.
- Hub home-ouder en liaison worker (vaste betrokken professional) vormen een tandem.
- 'Hub home' heeft twee slaapkamers beschikbaar voor geplande en ongeplande logeerpartijen, korte time-outs (respijtzorg).
- Gestructureerd en begeleid lotgenoten en mentorcontact.
- Gezamenlijke training en sociale activiteiten.
- Contacten tussen niet-samengeplaatste broertjes en zusjes.
- Diversiteit in de constellaties
- Monitoring

EN DIT ZEGGEN DE ERVARINGSDESKUNDIGEN

- <https://youtu.be/y4WiBW3wN4g>

HET MOCKINGBIRD: VOOR PLEEGOUDERS

- Beter vol kunnen houden, vermindering van stress.
- Lotgenotencontact: problemen kunnen bespreken zonder beoordeeld te worden.
- Pleegouders voelen zich meer gezien – ook door professionals.
- Stimuleert families om elkaar te ondersteunen.
- En samen problemen op te lossen voordat zij escaleren.
- Ook aandacht voor de eigen kinderen van pleegouders (lotgenoten-contact).
- Makkelijker en minder formeel contact met de biologische families mogelijk.

HET MOCKINGBIRD: VOOR PLEEGKINDEREN

Bekend vanuit de wetenschap:

- Stigma van pleegzorg zit pleegkinderen vaak dwars in het aangaan van vriendschappen
- De transitie uit pleegzorg bij volwassenheid levert veel jongeren problemen (opleiding, relaties, werk)
- Mentoren hebben bewezen positief effect op lange termijn uitkomsten bij pleegkinderen
- Broertjes en zusjes zijn een belangrijke relatie voor pleegkinderen

Mockingbird:

- Pleegouders die beter weten wat ze moeten doen
- Plezier
- Lotgenotencontact
- Broertjes en zusjes zoveel mogelijk binnen zelfde constellatie
- Mogelijkheden tot makkelijker contact met de biologische families
- Bij volwassen worden een blijvend netwerken - mentorschap

HET MOCKINGBIRD: VOOR EIGEN KINDEREN PLEEGOUDERS

Bekend vanuit de wetenschap:

- Proberen hun ouders vaak te sparen
- Bagatelliseren hun eigen behoeftes
- Hebben vaak last van de aanwezigheid van pleegkinderen, vooral als deze gedragsproblematiek hebben
- Worden vaak slecht 'gezien' door hulpverleners

Mockingbird:

- Ouders die beter weten wat ze moeten doen
- Plezier
- Lotgenotencontact
- Gezien en gekend worden door pleegzorgwerker(s) en andere volwassenen
- Minder verlies, ook bij volwassen worden pleegkind blijft het deel uitmaken van het netwerk

MOCKINGBIRD VOOR OORSPRONKELIJKE FAMILIE

Nog niet veel over bekend

- Kinderen in verschillende pleeggezinnen binnen een constellatie
- Pleegouders kunnen misschien beter met de relatie omgaan door continue coaching
- Bezoekregelingen bij hubhomeouder mogelijk
- Deelnemen aan sociale activiteiten

Extra punt van aandacht in Nederland

MOCKINGBIRD VOOR DE ORGANISATIES

- De Mockingbirdvisie omarmd door de hele organisatie!
- Autonomie overlaten aan constellaties
- Veel acute, kleine zaken worden afgevangen binnen de constellaties
- Liaisonwerker: meer betrokkenheid, effecten op tijdsinvulling
- Bij behoud pleegouders: minder werving, matching en begeleiding of overplaatsing naar zwaardere (duurdere) verblijfplaatsen (residentieel)
- Hogere tevredenheid klanten
- Kosten, verantwoordelijkheden

EVALUATIES MOCKINGBIRD

- Nog maar kort, dus alleen een aantal korte termijn resultaten.
- Vooral uit de UK:
 - Evaluaties vanuit The Fostering Network Mockingbird organisatie: constante monitoring
 - Wetenschappelijke onafhankelijke evaluaties Rees Centre 2016 en 2020
 - Verslagen vanuit local authorities, verantwoordelijk voor pleegzorg
- Een enkel verslag uit VS

STABILITEIT

- Uit verslagen VS en verslagen Fostering Network: Toename stabiliteit plaatsingen
- Uit evaluatie Rees Centre: geen toename, maar waarschijnlijk door administratie

BEHOUD PLEEGOUDERS

Vanuit monitoring Fostering Network

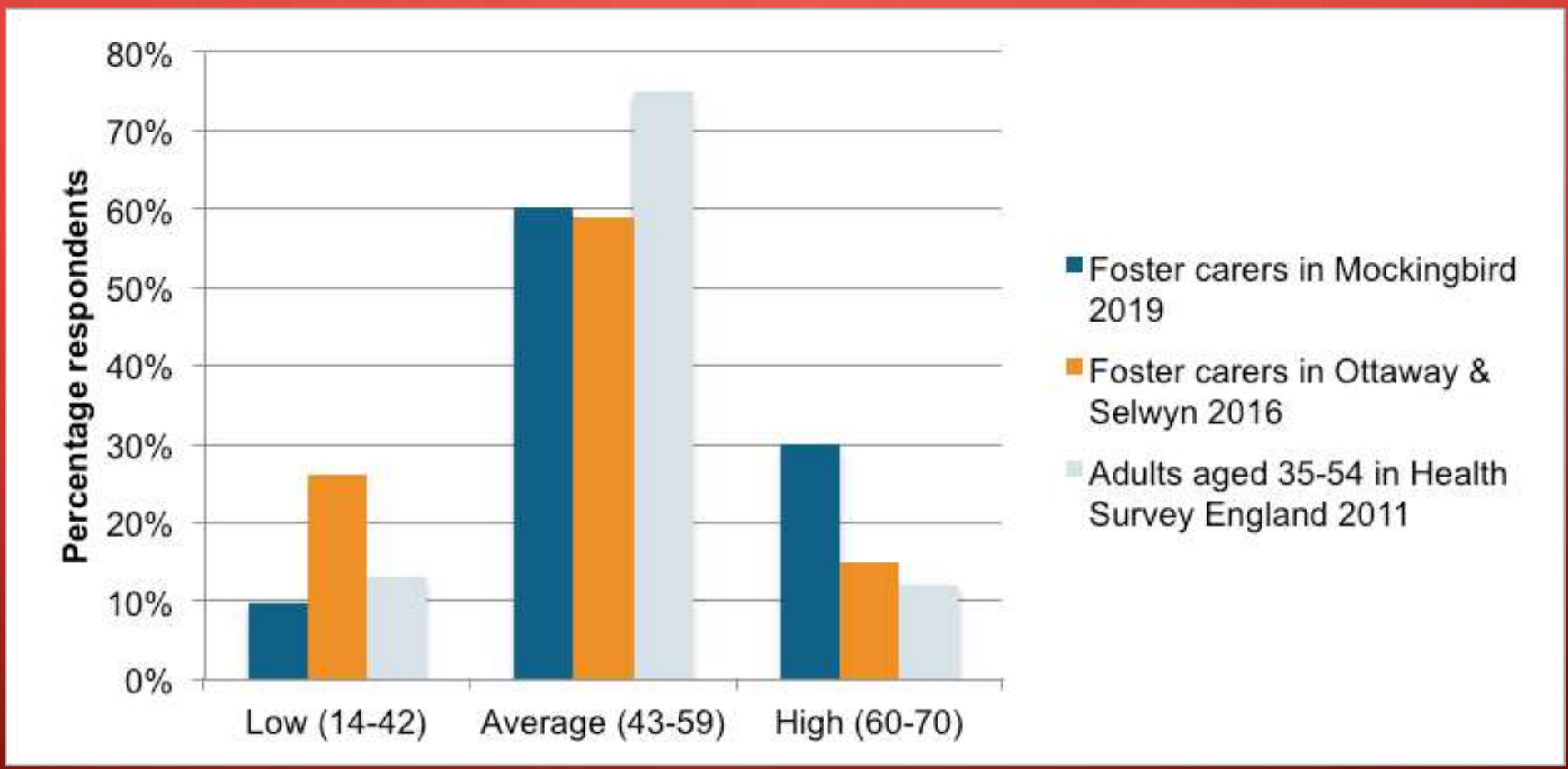
12% carers*
would have resigned
if they hadn't been
supported by the
Mockingbird
programme

Rees Centre vanuit administratieve data, vergeleken met data niet-Mockingburg pleegzorg (vergelijkbare groep):

- Grootste effect op behoud pleegouders: 82% minder stopten dan pleegouders buiten MFM: vriendschap, steun en deel van een gemeenschap
- Bereidheid tot langdurig opnemen kinderen met complexere problematiek

WELZIJN PLEEGOUDERS HOGER DAN ALGEMENE BEVOLKING

2019 Mockingbird foster carer survey, Ottaway and Selwyn (2016), and Health Survey England (2011)

PLEEGOUDERS BINNEN MOCKINGBIRD

RAPPORTEERDEN (ELLIE OTT, REES CENTRE)

- Goede relaties met hubpleegouder en liaisonwerker (90%), andere pleegouders (94% ipv 67%) en pleegzorgwerker (93% vs 70%)
- Het gevoel als gelijkwaardig gewaardeerd te worden door pleegzorgwerker 95% vs 79% en de voogd 82% vs 58%

PLEEGGoudERS WAREN ERG BETROKKEN BIJ EN TEVREDEN MET MOCKINGBIRD (ELLIE OTT, REES CENTRE)

- Hoge deelname aan de bijeenkomsten en sociale activiteiten
- 90% vond de bijeenkomsten in de constellaties en de sociale activiteiten goed of buitengewoon goed.
- 88% beoordeelde de respijtzorg als goed of buitengewoon goed (vs 33% van 4.037 pleegouders in de UK)¹

MOCKINGBIRD PLEEGKINDEREN

- Hoge tevredenheid pleegkinderen, welzijn vergelijkbaar met leeftijdsgenoten
- Pleegkinderen vormden meer goede vriendschappen
- Kinderen hadden goede relaties met volwassenen en voelden zich erbij horen
 - 89% had een volwassene waar ze voor hulp heen zouden gaan
 - 77% voelde zich een belangrijk onderdeel van de community
- MFM kinderen vonden het contact met hun broertjes en zusjes vaker precies goed 72% vs 53%.
- Kwalitatief bewijs van verbeterde contactmogelijkheden met oorspronkelijke ouders

“I have also made many adult friends in other carers... My Mockingbird family means that I am never on my own and always have someone I can go to or trust in... I always think they will be a part of my life even when I leave care..” -Foster child aged 15 years

TEVREDENHEID PLEEGZORGWERKERS

Welzijn staf

- Zowel de uitvoerende als management staf vond het fijn met MFM te werken
- Minder bureaucratie, families beter kennen
- MFM voordeel bij sleutelprocessen (zoals veiligheid, sibling, permanentie beoordelingen) omdat de hubpleegouder de kinderen kende.
- Positief effect op werven nieuwe pleegouders

Tijd Staf

- Gemengde resultaten: vaak scheelde MFM tijd, ook gevoel dat MFM meer tijd kostte:
 - Implementatie
 - Preventie: beter zicht op de plaatsingen meer zorgen aan het licht brachten die de maatschappelijk werkers anders niet hadden gezien

KORTE TERMIJN KOSTEN EN BESPARINGEN WANNEER EEN CONSTELLATIE STAAT

Totaal geschatte
subsidies 3,4
miljoen
£3,4M

Totaal geschatte
besparingen
tussen mei 2018
en maart 2020

£3,4M

Return of
investment

0,99

Voorkomen gestopte plaatsingen

Dagen in residentiële zorg voorkomen

Dagen als vermist geregistreerd voorkomen

Dagen in justitieel systeem voorkomen

Stoppen pleegouders voorkomen

Niet beschikbare plaatsen bij pleegouders

LANGE TERMIJN WINSTEN VAN MOCKINGBIRD?

Nog te kort om te meten, maar te voorzien vanuit wetenschappelijk onderzoek:

- Verminderde dak- en thuisloosheid voormalig pleegkinderen
- Effecten minder overplaatsingen en verhoogd welzijn op o.a. opleiding, werk, lichamelijke en geestelijke gezondheidszorg, criminaliteit en middelengebruik

STUDIEREIS NAAR UK: INSPIRATIE VOOR STABILITEIT VAN PLAATSINGEN EN PERMANENTIE

Voor: Stakeholders pleegzorg: beleidsmakers, professionals, financierders, direct betrokkenen, Kinderpostzegels

Mockingbird Family Model door beide organisaties als good practice gepresenteerd

MOCKINGBIRD FAMILY MODEL

- Groot enthousiasme onder de deelnemers om dit in Nederland op te pakken
- Jan 2020 projectteam NVP, OZJ, KP en Kbtermeulen: Verkenningfase MFM
 - Kan het in Nederland, overbrengen buitenlands model met licentie?
 - Draagvlak onder stakeholders
 - Wetenschappelijke validiteit
- Momenteel: opbouw Mockingbird Nederland

IN NEDERLAND WORDT HET MOCKINGBIRD NU OPGEZET

- Startfinanciering via Kinderpostzegels en Postcode Loterij
- Groot draagvlak onder pleegzorgorganisaties en lokale overheden(financiers)
- Financiële en personele inzet lokale overheden en pleegzorgorganisaties
- Oprichting van Mockingbird Nederland, werving en training programmaleiding
- Contract en 2-jarige training vanuit de Mockingbird Society
- Begeleid door onafhankelijk wetenschappelijk onderzoek

JIM THEOFELIS, GRONDLEGGER EN VOORMALIG DIRECTEUR THE MOCKINGBIRD SOCIETY, USA

*“Theories don’t change lives,
relationships do.*

*Programs don’t create nurturing homes,
dedicated adults do.*

*Systems don’t raise healthy children,
families and communities do.”*